

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

KRIZNI PLANOVI
ZA PRIORITETNE ŠTETNE ORGANIZME

Zagreb, srpanj 2024.

**MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA**

REPUBLIKA HRVATSKA

UPRAVA ZA POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE, BILJNU PROIZVODNJU I TRŽIŠTE
SEKTOR ZA FITOSANITARNU POLITIKU

**KRIZNI PLANOVI
ZA PRIORITETNE ŠTETNE ORGANIZME**

Zagreb, srpanj 2024.

SADRŽAJ:

1.	<u>SAŽETAK</u>	2
2.	<u>ZAKONSKA OSNOVA</u>	3
2.1.	<u>Nacionalni propisi</u>	3
2.2.	<u>Propisi EU</u>	3
3.	<u>NADLEŽNO TIJELO I KOORDINATOR IZRADE KRIZNIH PLANOVA</u>	3
3.1.	<u>Nadležno tijelo</u>	3
3.2.	<u>Izrada planova i Provođitelji na terenu</u>	3
4.	<u>FINANCIRANJE</u>	4
4.1.	<u>Ukupno financiranje</u>	4
5.	<u>ZAKLJUČAK</u>	5
6.	<u>POPIS KRIZNIH PLANOVA</u>	6

1. SAŽETAK

Prioritetni štetni organizmi su karantenski štetni organizmi koje je Europska komisija okarakterizirala kao najopasnije štetne organizme. U pravilu prioritetni štetni organizmi nisu prisutni na području Unije ili ako su prisutni, prisutni su na ograničenom dijelu i pod strogim su nadzorom. Njihova pojava na nekom državnom području može dovesti do najozbiljnijih gospodarskih, okolišnih i socijalnih posljedica.

Globalizacija svjetskog tržišta i konstantne klimatske promjene utječu na to da se štetni organizmi iz različitih dijelova svijeta lakše udomaćuju na novim područjima. Takav trend predstavlja opasnu prijetnju okolišu, šumama, ekosustavima i bioraznolikosti na području Unije. U proteklom periodu Europa se suočila sa pojavom nekoliko novih štetnih organizama koji su imali značajan utjecaj, kao što su *Xylella fastidiosa* i *Bursaphelenchus xylophilus* (bakterijska bolest maslina na jugu Italije i borova nematoda u Portugalu).

Republika Hrvatska se 2007. godine po prvi puta susrela sa pojavom štetnog organizma koji se nalazi na popisu prioritetnih štetnih organizama, a riječ je o azijskoj strizibubi *Anoplophora chinensis*. Usprkos svim poduzetim mjerama iskorjenjivanja došlo je do njenog širenja na dvije županije kada su i uspostavljena demarkirana područja u Zagrebačkoj i Zadarskoj županiji. Značajnije širenje ovog štetnog organizma u posljednjim godinama bilježi se na području Zadarske županije. Tijekom posljednje eradikacije na području Jankolovice u Zadarskoj županiji uništen je veliki broj stoljetnih stabala, a sve kako bi se zaustavilo širenje ove bolesti. Provedba mjera eradikacije iziskivala je znatna financijska sredstva kao i veliku angažiranost svih službi uključenih u provedbu mjera.

Nastavno na navedeno Europsko zakonodavstvo je revidirano i donesena je Uredba (EU) br. 2016/2031, kao glavna uredba u području biljnog zdravstva koja je stupila na snagu u prosincu 2019. godine. Uredbom (EU) br. 2016/2031 je između ostaloga stvoren je pravni temelj za donošenje popisa prioritetnih štetnih organizama.

Za svaki štetni organizam koji je uvršten na popis prioritetnih štetnih organizama moraju se provoditi godišnji nadzori, provoditi simulacijske vježbe, izraditi krizni planove i u slučaju potvrđene prisutnosti izraditi akcijski planovi. Ove sve aktivnosti propisane su kako bi se na području Unije provodile koordinirane i usklađene aktivnosti pripravnosti za zaštitu poljoprivrede, okoliša i gospodarstva od najopasnijih karantenskih štetnih organizama.

Slijedom obveza koje proizlaze iz članka 25. Uredbe (EU) br. 2016/2031 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), uz nadležna tijela u provedbi Zakona o biljnom zdravstvu (»Narodne novine«, br. 127/19 i 83/22) izradilo je krizne planove za prioritetne štetne organizme.

2. ZAKONSKA OSNOVA

2.1. NACIONALNI PROPISI

Zakon o biljnom zdravlju

Sukladno članku 7. Ministarstvo izrađuje krizne planove, a provoditelji kriznih planova propisani su člankom 8. stavkom 1. točkom 4., člankom 10. stavkom 1. točkom 3. i člankom 11. stavkom 1. navedenog Zakona.

2.2. PROPISI EU

Uredba (EU) br. 2016/2031¹

Sukladno članku 25. države članice su u obvezi izraditi krizni plan za svaki prioritetni štetni organizam.

Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/1702² od 1. kolovoza 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća izradom popisa prioritetnih štetnih organizama

3. NADLEŽNO TIJELO I PROVODITELJI NA TERENU

3.1. NADLEŽNO TIJELO

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište, Sektor fitosanitarne politike, Ul. grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

Kontakt osobe:

- Ivica Delić, načelnik Sektora fitosanitarne politike
Tel: +385 1 610 6029
- Sandra Andrić, viši savjetnik specijalist
Tel: +385 1 610 6336

e-mail: HR_plant.health@mps.hr

3.2. IZRADA PLANOVA I PROVODITELJI NA TERENU

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu – Centar za zaštitu bilja, Gorice 68b, 10000 Zagreb

Državni inspektorat Republike Hrvatske, Sektor za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor, Šubićeva ulica 29, 10000 Zagreb

Hrvatski šumarski institut, Zavod za zaštitu šuma i lovno gospodarenje, Cvjetno naselje 41, 10450 Jastrebarsko

¹ Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i vijeća o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ

² Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/1702 od 1. kolovoza 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća izradom popisa prioritetnih štetnih organizama

4. FINANCIRANJE

4.1. UKUPNO FINANCIRANJE

Sredstva za provođenje aktivnosti vezanih za krizne planove planiraju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji proračuna Ministarstva – aktivnost A 401098 Hitne fitosanitarne mjere u dijelu koji se odnosi na provedbu simulacijskih vježbi, informiranja javnosti i provođenja podizanja javne svijesti građana.

Sredstva za provedbu godišnjih nadzora osiguravaju stavkama Proračunskih korisnika koji i provode nadzor.

U slučaju potvrđene prisutnosti prioritetnog štetnog organizma u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) br. 2016/2031 izrađuje se Akcijski plan za prioritetne štetne organizme u kojem se utvrđuju mjere za iskorjenjivanje ili njegovo obuzdavanje te vremenski raspored primjene mjera. Akcijski plan uključuje opis organizacije nadzora koje treba provesti kao i financiranje provedbe mjera.

ZAKLJUČAK

Slijedom navedenoga, predlaže se ministru nadležnom za poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo da odobri krizne planove za prioritetne štetne organizme kako slijedi:

1. prihvaćaju se nacionalni krizni planovi za prioritetne štetne organizme u svrhu pripravnosti zaštite poljoprivrede, okoliša i gospodarstva od istih
2. u svrhu provedbe kriznih planova omogućiti će se provedba simulacijskih vježbi u vremenskim razmacima utvrđenima prema biologiji dotičnog prioritetnog štetnog organizma ili više njih i riziku koji predstavlja taj štetni organizam ili više njih
3. u svrhu provedbe simulacijskih vježbi uključiti će se svi relevantni dionici, odnosno nadležna tijela određena Zakonom o biljnom zdravstvu kao i svi drugi dionici koji nisu određeni Zakonom o biljnom zdravstvu, a ključni su u provedbi aktivnosti
4. sredstva za provođenje aktivnosti vezanih za krizne planove planiraju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji proračuna Ministarstva – aktivnost A 401098 Hitne fitosanitarne mjere u dijelu koji se odnosi na provedbu simulacijskih vježbi, informiranja javnosti i provođenja podizanja javne svijesti građana
5. u slučaju potvrđene prisutnosti prioritetnog štetnog organizma donosi se Akcijski plan za prioritetni štetni organizam u kojem se navodi opis organizacije nadzora koje treba provesti kao i financiranje provedbe mjera
6. zadužuje se Ministarstvo za redovito ažuriranje kriznih planova i obavještanje svih dionika o novim promjenama.

KLASA: 320-20/24-01/9

URBROJ: 525-06/164-24-3

Zagreb, 12. srpnja 2024. godine

Predlaže:

**P.O. POTPREDSJEDNIKA VLADE I MNISTRA
POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA
RAVNATELJICA UPRAVE**

Sandra Zokić, prof.

Odobrio:

**POTPREDSJEDNIK VLADE I MINISTAR
POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA**

5. POPIS KRIZNIH PLANOVA

- Krizni plan za brezov krasnik *Agrilus anxius* Gory
- Krizni plan za jasenov krasnik *Agrilus planipennis* Fairmaire
- Krizni plan za izvaneuropsku voćnu muhu *Anastrepha ludens* (Loew)
- Krizni plan za azijsku strizibuba *Anoplophora chinensis* (Thomson)
- Krizni plan za zvjezdano nebo *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky)
- Krizni plan za pipu paprike *Anthonomus eugenii* Cano
- Krizni plan za breskvinu strizibubu *Aromia bungii* (Faldermann)
- Krizni plan za Bactericera cockerelli (Sulc.)
- Krizni plan za izvaneuropsku voćnu muhu *Bactrocera dorsalis* (Hendel)
- Krizni plan za izvaneuropsku voćnu muhu *Bactrocera zonata* (Saunders)
- Krizni plan za borovu nematodu *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Bühner) Nickle et al
- Krizni plan za uzročnika bolesti agruma i zelenjenja agruma *Candidatus Liberibacter* spp., Huanglongbing
- Krizni plan za šljivinu pipu *Conotrachelus nenuphar* (Herbst)
- Krizni plan za sibirskog prelca *Dendrolimus sibiricus* Tschetverikov
- Krizni plan za Phyllosticta citricarpa (McAlpine) Van der Aa
- Krizni plan za japanskog pivca *Popillia japonica* Newman
- Krizni plan za jabučnu voćnu muhu *Rhagoletis pomonella* Walsh
- Krizni plan za jesensku sovicu *Spodoptera frugiperda* (Smith)
- Krizni plan za *Thaumatotibia leucotreta* (Meyrick)
- Krizni plan za brzo sušenje masline *Xylella fastidiosa* (Wells et al.)

